

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ของโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
Guidelines for Developing the Implementation of the Student Support System in the
New Normal of Educational Opportunity Expanding Schools under the Office of
Pathum Thani Primary Educational Service Area 2

ขวัญชนก ธรรมโห และ กัลยรัตน์ หล่อมนนพรรัตน์

Khuanchanok Thammahon and Kunlayarat Lormanenoprat

วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต

Suryadhep Teachers Collage, Rangsit University, Thailand

E-mail: khuanchanoktham@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-3947-0685>

E-mail: kanlayarat@rsu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-0268-5629>

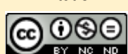
Received 04/04/2023

Revised 16/04/2023

Accepted 20/04/2023

บทคัดย่อ

สังคมยุคปกติใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้สภาพแวดล้อมทางสังคมและการดำเนินชีวิตของนักเรียนได้รับผลกระทบอย่างชัดเจน ดังนั้นการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จึงควรมีแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูจำนวน 285 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index: PNI Modified ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกด้าน ค่าดัชนี PNI Modified ของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ในภาพรวม ที่มีค่ามากที่สุดและมีค่าเท่ากัน ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ($PNI_{Modified} = 0.09$) 2) แนวทางการ

.....
พัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ โรงเรียนควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่
ระบุขั้นตอนและเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ควรส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วย
ตนเอง ควบคู่กับการส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องและมีจิตสำนึก และควรส่งต่อนักเรียนให้
ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอกช่วยเหลือ ในกรณีจำเป็นหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน

คำสำคัญ: ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน; วิถีปกติใหม่; โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstracts

The new normal society is changing rapidly. Especially, to be a digital disruption. The social environment and lifestyle of the students were affected. Therefore, the implementation of the school's student support system expands educational opportunities. There should be an operational approach that is consistent with the times. The objectives of this research were 1) to study a current and desired outcome and needs assessment in the implementation of the Student Support System in the New Normal of Educational Opportunity Expanding Schools, and 2) to suggest the guidelines for the implementation of the Student Support System in the New Normal of Educational Opportunity Expanding Schools. Mixed method design is the research approach. 285 instructors made up the sample for the quantitative study. The survey served as the research instrument. Descriptive statistics, such as frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI), were used to examine the data. The requirements were prioritized using a modified approach. Five instructors who were in charge of the student support system as well as school administrators and education executives served as informants for the qualitative study. Semi-structured interviews served as the research instrument. Content analysis was used to examine the data. The findings revealed that 1) The mean scores of the desired outcome towards the implementation of the Student Support System in the New Normal were higher than the current outcome in all aspects. The overall need for the implementation, which was the most critical and equal, was as follows: student screening, student support, and student transfer ($PNI_{Modified} = 0.09$). 2) According to recommendations for improving the implementation of the student support system in the new normal, educational institutions should create a useful handbook that outlines simple, unambiguous

guidelines and standards for student screening. Self-study among students should be promoted in addition to teaching them how to utilize technology responsibly and intelligently. In cases of need or an emergency, students should be sent to professionals or outside organizations for assistance.

Keywords: Student Support System; New Normal; Educational Opportunity Expanding Schools

บทนำ

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรง และเต็มไปด้วยความสลับซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อม อันเป็นผลพวงมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมืองทั่วโลก ทำให้ผู้คนในประเทศต่าง ๆ สามารถติดต่อสื่อสาร รับรู้ข้อมูลและสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก รวมทั้งอาจได้รับผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นภายในระยะเวลาอันสั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่สามารถเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างสะดวก ยิ่งมีความเสี่ยงต่อการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทำให้เกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบและเบี่ยงเบนไปในทางไม่เหมาะสม เช่น การใช้ความรุนแรง การหมกมุ่นกับสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ การเสพติด การดื่มของมึนเมา การนิยมบริโภคอาหารที่ไม่มีประโยชน์หรืออาหารที่ไม่มีผลดีต่อสุขภาพ จากผลการวิจัยเรื่อง “อนาคตของเยาวชนโลก” ที่เผยแพร่โดยองค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ร่วมกับกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติหรือยูนิเซฟ (UNICEF) และวารสารการแพทย์แลนเซต (The Lancet) พบว่า การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศจากการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมาในปริมาณมาก การโฆษณาที่กระตุ้นการบริโภคอาหารจานด่วน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการดื่มน้ำอัดลมที่มีน้ำตาลเป็นปริมาณมาก ล้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงต่ออนาคตและการเจริญเติบโตของเด็กและเยาวชน (BBC NEWS THAILAND, 2020)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” โดยกระบวนการจัดการศึกษาได้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) สถานศึกษาทุกแห่ง ทุกระดับ จึงมีบทบาทหน้าที่จัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากการสนับสนุนส่งเสริมนักเรียนแล้ว การป้องกัน ดูแล และช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นบทบาทหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่ง

เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปดังกล่าวข้างต้น ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีการสื่อสาร รวมถึงผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

จากผลคะแนนการอ่าน (Reading Literacy) คณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ของประเทศไทยในโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ปีล่าสุด พ.ศ. 2561 นักเรียนไทยที่เข้ารับการประเมินได้คะแนนการอ่านต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศ ร้อยละ 53 มีคะแนนไม่ถึงระดับสมรรถนะขั้นต่ำในด้านคณิตศาสตร์ และร้อยละ 44 ได้คะแนนวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าเกณฑ์สมรรถนะขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลคะแนน การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศทุกวิชา (ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ, 2564) นอกจากนักเรียนไทยส่วนใหญ่อ่อนด้อยสมรรถนะ “ความฉลาดรู้” (Literacy) ด้านการอ่าน ด้านคณิตศาสตร์ และด้านวิทยาศาสตร์แล้ว ยังมีปัญหาด้านคุณภาพชีวิตอันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ในครอบครัว สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม สถานะทางเศรษฐกิจ และความสับสนต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตอีกด้วย โดยเฉพาะปัญหาสุขภาพจิตซึ่งยูนิเซฟ (2564) ชี้ให้เห็นว่าเด็กต้องเผชิญกับความรุนแรง ถูกละเลย หรือถูกทำร้ายจากที่บ้าน จากมาตรการป้องกันโรคที่ทำให้เด็กให้ต้องอยู่กับสมาชิกในบ้านที่ใช้ความรุนแรงโดยไม่ได้รับการช่วยเหลือจากครู เด็กที่เป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรงไม่เพียงแต่ได้รับความเจ็บปวดตอนถูกทำร้ายร่างกายเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อสุขภาพกายและจิตใจของเด็กไปตลอดชีวิต ทั้งภาวะวิตกกังวล ภาวะเครียดหลังเผชิญกับเหตุสะเทือนใจ โรคซึมเศร้า รวมถึงภาวะความผูกพันกับผู้คนอย่างผิดปกติ เมื่อเหยื่อความรุนแรงโตขึ้น ก็มีโอกาที่จะเกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม และการฆ่าตัวตายในวัยรุ่นชาย ส่วนวัยรุ่นหญิงก็มีแนวโน้มที่จะตกเป็นเหยื่อถูกล่วงละเมิดทางเพศได้ ทั้งนี้รัฐบาลได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็กไว้หลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 รวมทั้งในระดับกระทรวงศึกษาธิการก็ได้ออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับเด็กหรือนักเรียนและนักศึกษา เช่น กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 กฎกระทรวงกำหนดเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด พ.ศ. 2549 กฎหมายและกฎกระทรวงเหล่านี้ตราขึ้นเพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์ของเด็กและคุ้มครองมิให้เด็กตกอยู่ในภาวะที่จะเป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ

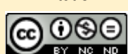
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเกิดจากความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงสาธารณสุข เป็นระบบที่สร้างขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำไปใช้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านการส่งเสริมส่วนดีของนักเรียน ด้านการป้องกันปัญหาให้เกิดขึ้นหรือลุกลามมากขึ้นโดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และด้านการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นให้แก่เด็กนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าวได้รับการพัฒนาขึ้นมามีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 และ

นำไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่ง (วนิดา ชนินทุทวงศ์, 2551) นิชากรณ์ เหล่าเชตกิจ (2560) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยนักเรียนช่วยให้โรงเรียนดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพราะมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้บุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการทำงานร่วมกันชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพ

ปี พ.ศ. 2563 เกิดการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในประเทศไทยจนส่งผลกระทบต่อกระบวนทัศน์การดำเนินชีวิตของผู้คนครั้งใหญ่ และเป็นตัวเร่งให้เกิด Digital Disruption ทำให้สังคมก้าวสู่ยุควิถีปกติใหม่ หรือวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่แตกต่างจากอดีตทั้งในเรื่องวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถีสื่อสาร วิถีปฏิบัติและการจัดการ ในส่วนภาคการศึกษาก็มีการปรับเปลี่ยนด้วยเช่นกัน โดยกระทรวงศึกษาธิการ (2563) ได้ออกประกาศเรื่องนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการปีงบประมาณ 2564 (เพิ่มเติม) ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยให้เรียนผ่านสื่อผสมผสาน ผ่านช่องทางที่หลากหลาย ได้แก่ On-Site เรียนที่โรงเรียน Online ผ่านแพลตฟอร์มด้านการศึกษา On-Air เรียนผ่านโทรทัศน์ DLTV มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และ On-Demand เรียนได้ทุกที่ทุกเวลาที่มีอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์เชื่อมต่อ ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์ใหม่นี้ก็เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากนักเรียนอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งยังมีปัญหาต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย และจิตใจของนักเรียน เช่น ปัญหาโรคระบาด ปัญหายาเสพติด ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องกันจนเกิดเป็นปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว โรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนวิถีคิด และวิธีการให้สามารถดำเนินงานต่อเนื่องได้ ทั้งด้านการเรียนการสอนและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นวิถีปกติใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ โดยครูต้องนำเทคโนโลยีมาใช้มากขึ้น ต้องสามารถเข้าไปพูดคุยสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกปัจจุบันเพื่อรับรู้ปัญหาต่าง ๆ หรือความต้องการของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) ครูที่ไม่ชำนาญการใช้เทคโนโลยี อาจส่งผลให้ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนล่าช้า ทั้งนี้หากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการประสานความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกโรงเรียน มีกิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชนได้

การศึกษาเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ของ ภูษณิศ ม่วงเกษม (2562) พบว่า พบว่าสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ ความต้องการจำเป็นเรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ

คัดกรอง นักเรียนเพื่อให้ครูปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ลำดับที่ 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษามีการประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อการส่งต่อภายนอก และลำดับที่ 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือและความตระหนักต่อความรับผิดชอบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับโรงเรียน และกล่าวถึงแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า ควรมีการคัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา สถานศึกษาควรจัดประชุมผู้ปกครอง ทำความเข้าใจ และหาข้อตกลงร่วมกัน กำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต โดยการจัดกิจกรรมชมรม/ชุมนุม สถานศึกษาควรประสานงานกับหน่วยงานทางด้านสาธารณสุข เพื่อให้ความรู้นักเรียนในด้านการส่งเสริมสุขภาพ มีการประชุมชี้แจงถึงปัญหาของนักเรียน สอดคล้องกับ ชูติมา ถาวรแก้ว (2559) ที่ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี - สระบุรี) ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) คุณภาพชีวิตนักเรียน ในจังหวัดปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี - สระบุรี) โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสัมพันธภาพสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านจิตใจ และด้านการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และ 3) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษา เช่นเดียวกันกับ นิษฐา กลิ่นเอี่ยม (2561) ได้ทำการวิจัยสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจั่ว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจั่ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มากที่สุดคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูที่ปรึกษามีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำข้อมูลให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบันอยู่แล้ว แต่ควรเพิ่มวิธีการให้หลากหลายขึ้น และโรงเรียนควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองให้เป็นผู้สอดส่องดูแลนักเรียนภายนอกโรงเรียน

สภาพแวดล้อมและสังคมพื้นที่อำเภอลำลูกกา อำเภอธัญบุรี และอำเภอหนองเสือ ซึ่งอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เป็นแหล่งรองรับการเข้ามาหางานทำจากคนในทุกภูมิภาคของประเทศ เมื่อประชากรมากขึ้นและมีความหลากหลาย จึงเป็นแหล่งของปัญหาต่าง ๆ ด้วย อาทิ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาครอบครัว และปัญหาความยากจน ซึ่งปัญหาเหล่านี้มักเกี่ยวเนื่องกัน จากรายงานข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนปี พ.ศ. 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 พบว่านักเรียน

.....

ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีจำนวนนักเรียนกลุ่มมีปัญหามากถึง 1,380 คน โดยเฉพาะกลุ่มมีปัญหาด้านการเรียนมี 423 คน รองลงมาคือกลุ่มมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ 315 คน ด้านความต้องการพิเศษ 290 คน ด้านสุขภาพ 196 คน และด้านสังคม 156 คน ตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2, 2564) จากปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส จำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนต้องมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ โดยปรับเปลี่ยนวิธีการคิด วิธีการสื่อสาร วิธีการปฏิบัติ และวิธีการจัดการเรียนรู้ มีการพัฒนาทั้งด้านเทคโนโลยี การจัดการ การใช้สื่อนวัตกรรม และทรัพยากรบุคคลให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถส่งเสริมและแก้ปัญหาให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ทักษะความสามารถด้านวิชาการและการดำรงชีวิต สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความรับผิดชอบและมีความสุข ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางการป้องกันและดูแลนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

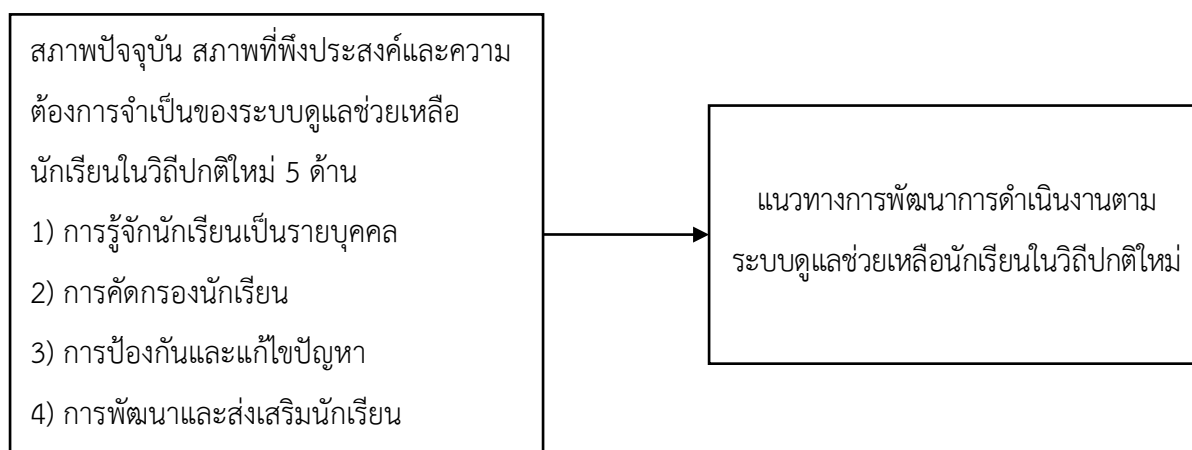
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีการดำเนินชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อโรคระบาด มีการปรับแนวคิด วิธีการจัดการ และการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เคยทำจากความปกติเดิมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประกอบด้วย

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้จักข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

- 2) การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น
- 3 กลุ่ม เพื่อหาวิธีการเพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง
- 3) การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา หมายถึง วิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไข้ปัญหาให้กับนักเรียนเทคนิค วิธีการที่หลากหลาย
- 4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในความดูแลให้มีคุณภาพมากขึ้น
- 5) การส่งต่อนักเรียน หมายถึง ดำเนินการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ใช้กรอบแนวคิดตามที่สำคัญวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา 4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และ 5) การส่งต่อนักเรียน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องสรุปกรอบแนวคิดสำหรับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ดังภาพประกอบที่ 1

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (Mixed Methods) มีขั้นตอนการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละข้อ ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 21 โรงเรียน จำนวน 993 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 285 คนจากกลุ่มประชากร ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยศึกษาจากหลักการแนวคิด และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และดัดแปลงข้อคำถามเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของเดิม ปุราถาเน (2557) มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล: (1) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ (2) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) จากนั้นนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์การจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยเทคนิค Modified Priority Needs Index: $PNI_{Modified}$ ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) แล้วนำค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ที่คำนวณได้มาวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยกำหนดเกณฑ์ค่า $PNI_{Modified}$ ที่มีค่าตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป ถือเป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วน ในกรณีที่ค่า $PNI_{Modified}$ ไม่ถึง 0.3 จะเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากข้อที่มีค่าดัชนีมากไปหาน้อย โดยค่าดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูง ต้องได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนามากกว่าค่าดัชนีที่มีค่าน้อย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended form) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยรวบรวม วิเคราะห์ และจัดกลุ่มข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ที่พึงประสงค์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล: สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น PNI ^{Modified}

2. การเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณนำไปเป็นกรอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ โดยการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ผู้บริหารการศึกษา 1 คน และครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2 คน ทั้งนี้การเลือกผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล: (1) ผู้วิจัยติดต่อหาพบผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลทางวาจาแล้ว (2) ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เป็นผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ (3) ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์พร้อมข้อคำถามไปยังผู้ให้ข้อมูลทางไปรษณีย์ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้ทราบล่วงหน้า (4) ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลตามกำหนดวันนัดหมาย โดยเตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ให้เรียบร้อย ทั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล: ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำไปวิเคราะห์ภาพรวมและแยกเป็นรายด้าน ใน 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และ 5) การส่งต่อนักเรียน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ 2 ประการตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.1 สภาพปัจจุบันการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยการดำเนินงานสูงที่สุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ

1.2 สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ในภาพรวมประสงค์ให้มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ

1.3 ผลการวิเคราะห์และกำหนดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทาง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ในภาพรวมและรายข้อทั้ง 5 ด้าน ไม่มีด้านใดและข้อใดมีความต้องการจำเป็นระดับสูง (PNI Modified ตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป) อย่างไรก็ตาม หากจัดอันดับความสำคัญโดยเรียงค่า PNI Modified จากมากไปหาน้อยแล้ว พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และ ด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่า PNI Modified เท่ากัน ($PNI_{Modified} = 0.09$) และมากกว่าอีกสองด้านที่เหลือ ($PNI_{Modified} = 0.08$)

ตารางที่ 1 แสดงลำดับค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ลำดับค่าเฉลี่ยของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่		
สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	ความต้องการจำเป็น
1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	- ไม่มีด้านใดมีความต้องการจำเป็นระดับสูง แต่สามารถจัดอันดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้
2) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	2) ด้านการส่งต่อนักเรียน	

ลำดับค่าเฉลี่ยของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่

สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	ความต้องการจำเป็น
3) ด้านการส่งต่อนักเรียน	3) ด้านการป้องกันและ	1) ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริม
4) ด้านการส่งเสริมนักเรียน	แก้ปัญหา	นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน
5) ด้านการคัดกรองนักเรียน	4) ด้านการคัดกรองนักเรียน	2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และ
	5) ด้านการส่งเสริมนักเรียน	ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา

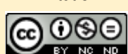
2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรดำเนินการ 1. พัฒนาครูที่ปรึกษา โดยการอบรมอย่างเป็นระบบ ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีปกติใหม่ (New Normal) 2. พัฒนาการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น การสอบถามพฤติกรรมของนักเรียนจากการครูประจำวิชา การใช้แบบเยี่ยมบ้านออนไลน์ การสัมภาษณ์ออนไลน์

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ควรดำเนินการ 1. พัฒนาคู่มือการปฏิบัติงาน และวิธีดำเนินการคัดกรองที่ระบุขั้นตอนและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ให้ชัดเจน เข้าใจง่ายให้กับครูประจำชั้นหรือครูที่รับผิดชอบงานได้เข้าใจถูกต้องเป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้ศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานก่อนการปฏิบัติงานจริง 2. พัฒนาการจัดระบบและการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งของครูที่ปรึกษาและนักเรียนให้เป็นระบบเดียวกันโดยเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานเกิดความรวดเร็ว ผู้ใช้งานได้ใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน รวมทั้งจัดหาเครื่องมือคัดกรองอื่น ๆ อย่างหลากหลาย และใช้โปรแกรมรวบรวมข้อมูล เช่น โปรแกรม Scan Tool 3 หรือ Scan Tool 4.0

2.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ควรดำเนินการ 1. พัฒนาแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง เช่น เพิ่มช่องทางที่สะดวกในการติดตามช่วยเหลือนักเรียน 2. พัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาปัญหาและช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาแก่ครูประจำชั้นหรือครูผู้รับผิดชอบ และสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ตนเองถนัด โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ

2.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถของนักเรียน ควรดำเนินการ 1. พัฒนาหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ควบคู่กับส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีจากการเรียนออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องและมีจิตสำนึก 2. พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่หลากหลายและเหมาะสมตามความชอบของนักเรียน

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรดำเนินการ 1. พัฒนาการบันทึกข้อมูลให้เป็นระบบที่ชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการส่งต่อนักเรียน บันทึกการส่งต่อ การประเมินและการติดตามนักเรียน 2. สร้างภาคีเครือข่ายในการให้ความช่วยเหลือ และประสานงานกับโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการอภิปรายเป็น 2 ประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

สภาพปัจจุบันการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยการดำเนินงานสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยข้อที่มีการดำเนินงานมากที่สุด คือ ครูประจำชั้นมีการจัดทำข้อมูลนักเรียนห้องตนเองเป็นรายบุคคลครบทุกคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำชั้นเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นครูประจำชั้นจึงต้องจัดทำข้อมูลนักเรียนที่ตนดูแลรับผิดชอบรายบุคคลให้ครบถ้วนทุกคน เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานทางครอบครัว สังคม และความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน ต่างมีความแตกต่างกันตามบริบทของตัวเองที่หล่อหลอมให้เขามีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายทั้งด้านบวกและด้านลบ การมีข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูประจำชั้นมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนจะต้องครอบคลุมรอบด้านทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม และด้านครอบครัว โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เช่น ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) รวมถึงการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การคาดเดาหรือการใช้ความรู้สึกส่วนตัวของครูประจำชั้น เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดหรือเกิดข้อสงสัยต่อการช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับ งานวิจัยของนิษฐา กลิ่นเอี่ยม (2561) ที่พบว่า ครูที่ปรึกษามีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำข้อมูลให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบันอยู่แล้ว แต่ควรเพิ่มวิธีการให้หลากหลายขึ้น และงานวิจัยของอนุรักษ์ ลาวิลาศ (2562) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนและจัดให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติเกี่ยวกับงานกลุ่มงานบริหารกิจการนักเรียน ทำให้เกิดครูประจำชั้นมีบทบาทและหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนห้องตนเองมากที่สุด รวมถึงงานวิจัยของรสสุคนธ์

ระดับ (2560) ที่พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน สรุปผลและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ จัดทำระเบียบสะสมข้อมูลนักเรียนให้ครบถ้วนทุกด้าน

สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่เห็นว่าควรมีการดำเนินงานมากที่สุด คือ ครูประจำชั้นควรจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ครบทุกคน ซึ่งอาจเป็นเพราะครูประจำชั้นเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่สำคัญต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทุกคนจึงควรมีข้อมูลนักเรียนที่อยู่ในความดูแลให้ครบถ้วนทุกคน อย่างไรก็ตามหากพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์ข้อที่ควรมีการดำเนินงานลำดับถัดมาคือ โรงเรียนควรประสานงานกับครูประจำชั้น ผู้ปกครอง ครูประจำวิชาเพื่อทำความเข้าใจปัญหาของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ควรมีรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านพฤติกรรม ด้านสารเสพติด ด้านความปลอดภัย และด้านอื่น ๆ ซึ่งต้องเกิดจากการสื่อสารกันระหว่างครูประจำชั้นกับครูประจำวิชา หรือระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครอง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และนำไปสู่กระบวนการถัดไปของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของวราพร ม่วงประดม (2558) ที่พบว่า โรงเรียนต้องสานสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองและครูควรแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน อีกทั้งผู้อำนวยการโรงเรียน ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษาต้องใช้ทักษะการประสานงานอย่างรอบด้านใช้เทคนิคการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ในงานวิจัยของรัตนากาญจนพันธุ์ (2563) พบว่า ควรใช้กลไกความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนในการดูแลนักเรียน และงานวิจัยของสุพิศ ศรีบัว (2555) ที่พบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน และหน่วยงานต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นบุคคลที่ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สำหรับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ในภาพรวมและรายข้อทั้ง 5 ด้าน ไม่มีด้านใดและข้อใดที่มีความต้องการจำเป็นระดับสูง (PNI_{Modified} ตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป)

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน คือ พัฒนาครูที่ปรึกษา โดยการอบรมอย่างเป็นระบบ ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีปกติใหม่ (New Normal) ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในปัญหาที่เกิดจากสภาพการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ ควรพัฒนาความสามารถครูที่ปรึกษาอย่างเป็นระบบ และพัฒนาการเก็บ

รวบรวมข้อมูลนักเรียนโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น การสอบถามพฤติกรรมของนักเรียน การจากครูประจำวิชา การใช้แบบสอบถามออนไลน์ การสัมภาษณ์ออนไลน์ ครูควรใช้เครื่องมืออื่น ๆ ที่หลากหลายในการเก็บข้อมูลนักเรียน เช่น การใช้แบบสอบถามออนไลน์ การสัมภาษณ์ออนไลน์ เพราะแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติและวิธีการคิดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ พัฒนาทั้งทางความรู้และพฤติกรรมการทำงานด้วยวิธีการที่เหมาะสมและเป็นระบบ จึงจะส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ พุทธานนท์ (2563) ที่พบว่าควรปรับทักษะของครูเพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในปัจจุบันและในอนาคต ครูจะต้องสามารถเข้าไปพูดคุยกับนักเรียนผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกปัจจุบันได้ เพื่อรับรู้ปัญหาต่าง ๆ และความต้องการของนักเรียน นอกจากนี้ ในงานวิจัยของ วราพร ม่วงประถม (2558) ก็พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งผู้อำนวยการโรงเรียน ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษาต้องใช้ทักษะการประสานงานอย่างรอบด้าน และใช้เทคนิคการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และเช่นเดียวกันในงานวิจัยของ Robert Apsler (2006) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรตระหนักถึงแนวทางในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนโดยการสร้างแรงจูงใจภายในแก่เด็กและมีศักยภาพในการตัดสินใจในเชิงบวก

การคัดกรองนักเรียนในวิถีปกติใหม่ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน คือ พัฒนาคู่มือการปฏิบัติงานและวิธีดำเนินการคัดกรองที่ระบุขั้นตอนและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ให้ชัดเจน เข้าใจง่ายให้กับครูประจำชั้นหรือครูที่รับผิดชอบงานได้เข้าใจถูกต้องเป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้ศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานก่อนการปฏิบัติงานจริง และพัฒนาการจัดระบบและการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นระบบเดียวกันทั้งของครูที่ปรึกษาและนักเรียน และสามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของโรงเรียนได้ ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานเกิดความรวดเร็วและผู้ใช้งานได้นำข้อมูลมาใช้ได้อย่างรวดเร็วและเป็นปัจจุบัน การจัดประชุมครูก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อทำความเข้าใจการใช้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภูษณิศา ม่วงเกษม (2562) ที่พบว่าสถานศึกษาควรจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนเพื่อให้ครูปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชากรณ์ เหล่าเชตกิจ (2560) ที่พบว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการทำงานร่วมกันชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพ ดังนั้นการมีคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจนจะทำให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีมาตรฐาน นอกจากนี้ ในสถานการณ์การใช้ชีวิตในวิถีปกติใหม่ (New Normal) ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ตลอดจนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้เรียนรู้และใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ด้วย สอดคล้องกับบริตนา กาญจนพันธุ์ (2563) และทงศักดิ์ แสงสว่างวัฒนะ และคณะ

(2563) ที่พบว่าสภาพสังคมหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 19 จะใช้เทคโนโลยีการสื่อสารมากขึ้นจนเป็นส่วนหนึ่งในวิถีการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งเทคโนโลยีการสื่อสารในการทำงาน ได้แก่ การประชุมผ่าน Zoom Application การทำงานร่วมกันของบุคลากรทุกคนในองค์กรผ่าน Google Doc ด้านการเรียนการสอนโรงเรียนและครูผู้สอนต้องเปลี่ยนรูปแบบเป็นการเรียนผ่านระบบออนไลน์ เพื่อไม่ให้เกิดการเรียนรู้ต้องหยุดชะงักลงภาครัฐและภาคเอกชนต้องร่วมมือกันพัฒนาช่องทางการเรียนรู้แบบใหม่ สร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ชั่วคราวเพื่อแก้ปัญหาในช่วงเวลาดังกล่าว

การป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน คือ พัฒนาแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคัดเลือก สามารถปฏิบัติได้จริง เช่น เพิ่มช่องทางที่สะดวกในการติดตามช่วยเหลือนักเรียน และ พัฒนาศักยภาพให้คำปรึกษาปัญหาและช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาคัดเลือกประจำชั้นหรือครูผู้รับผิดชอบ และสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ตนเองถนัด โดยมีครูคอยให้คำแนะนำสอดคล้องกับ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของนักเรียน แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน คือ พัฒนาหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ควบคู่กับส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีจากการเรียนออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องและมีจิตสำนึก และ พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่หลากหลายและเหมาะสมตามความชอบของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรภรณ์ ดวงชื่น (2563) ที่พบว่าบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาปัจจุบัน จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนรอบด้านนอกจากการพัฒนาทักษะการศึกษาแล้ว เยาวชนคนรุ่นใหม่ควรได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงาน เช่น Up-Skill และ Re-Skill และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่คนทุกช่วงวัย ดังนั้น หลักสูตรการเรียนการสอนจึงมีความหลากหลาย และรูปแบบการสอนก็ต้องปรับเปลี่ยนให้ทั้ง 2 แบบ คือ แบบออฟไลน์และแบบออนไลน์ ตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา มีการออกแบบหลักสูตรที่คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน มีแบบทดสอบที่หลากหลายเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน รวมถึงให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบสภาพแวดล้อมในห้องเรียน รวมทั้งงานวิจัยของ รัตนา กาญจนพันธ์ (2563) ที่พบว่า ควรมีการอำนวยความสะดวกให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงการเรียนการสอนได้ การใช้สิ่งที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด การตัดสินใจกำหนดนโยบายต่าง ๆ ควรอยู่บนพื้นฐานของการสำรวจความต้องการของนักเรียน ครู และโรงเรียน และงานวิจัยของ อัญทิรา วาติ (2561) ที่พบว่า ปัจจัยด้านการบริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านผู้เรียน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียน ทำให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความสุข มีความสามารถตามที่ตั้งใจมุ่งหวัง

ด้านการส่งต่อนักเรียน แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน คือ พัฒนาระบบการบันทึกข้อมูลให้มีระบบข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อการส่งต่อนักเรียน บันทึกการส่งต่อ การประเมินและการติดตามนักเรียนอย่างชัดเจน และ

ควรสร้างภาคีเครือข่ายในการให้ความช่วยเหลือ และประสานงานกับโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงกลณี วิทยารุ่งเรืองศรี และภมรศรี แดงชัย (2563) ที่พบว่า ในกรณีที่ครูพบปัญหาของนักเรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือ ควรส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แก้ไขเยียวยาอย่างเหมาะสม เช่น การส่งต่อภายนอกไปพบผู้เชี่ยวชาญ จากหน่วยงานสาธารณสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูษณิศ ม่วงเกษม (2562) ที่พบว่า สถานศึกษาควร มีการประสานงานกับหน่วยงาน ด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อการส่งต่อภายนอก พร้อมนี้จาก งานวิจัยของ รสสุคนธ์ ดิประดับ (2560) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรมีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ฝ่ายควรร่วมกันพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อ

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีปกติใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาข้างต้น มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

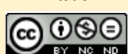
1. โรงเรียนควรพัฒนาคู่มือการปฏิบัติงานการคัดกรองนักเรียนให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย เพื่อให้ครู ประจําชั้นได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน พร้อมทั้งจัดให้มีการประชุมอบรมครู ประจําชั้นเกี่ยวกับการใช้คู่มือปฏิบัติงานดังกล่าว เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกัน
2. โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น แอปพลิเคชันต่าง ๆ มาใช้ในการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะนอกจากจะช่วยให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ ต้องหยุดชะงักแล้ว ยังช่วยลดความสับสนเสี่ยงของผู้บริหาร ครูประจําชั้น บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนทุก คนจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อีกด้วย
3. โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายภายนอก ทั้งในระดับหน่วยงานและบุคคล เพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือ การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุก ๆ รูปแบบ
4. โรงเรียนควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาครูประจําชั้นหรือครูที่ปรึกษาให้มีความรู้เกี่ยวกับระบบหรือ ขั้นตอนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนมีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมวิถีชีวิต ใหม่ (New Normal) ที่กำลังก้าวผ่านไปสู่ชีวิตวิถีถัดไป (Next Normal) รวมทั้งการพัฒนาทักษะการใช้ เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2564*. Retrieved on 3 July 2022 from <https://www.moe.go.th-2564/>
- จงกลนี วิทยารุ่งเรืองศรี และภมรศรี แดงชัย. (2563). *คู่มือการจัดการโรงเรียนรับมือโควิด-19*. นนทบุรี: บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ชุติมา ถาวรแก้ว. (2559). *การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี - สระบุรี)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เต็ม ปุราธนา. (2557). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. 9(1), 26-33.
- ทองศักดิ์ แสงสว่างวัฒนะ, นิชนันท์ ศิริไสยาสน, และโชติ บดีรัฐ (2563). "New Normal" วิถีชีวิตใหม่และการปรับตัวของคนไทยหลังโควิด-19: การงาน การเรียน และธุรกิจ. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 4(3), 371-386.
- นิษฐา กลิ่นเอี่ยม. (2561). *สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจั่ว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- นิชากรณ์ เหล่าเขตกิจ. (2560). *แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พัชรภรณ์ ดวงชื่น. (2563). *การบริหารจัดการศึกษารับวิถีปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด – 19*. *วารสารศิลปะการศึกษาร*, 4(3), 783-795.
- ภูษณิศ ม่วงเกษม. (2562). *สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ยูนิเซฟ. (2564). *ยูนิเซฟชี้เด็กและเยาวชนอย่างน้อย 1 ใน 7 คน ทั่วโลกเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิตจากการที่ต้องอยู่แต่ในบ้านเกือบทั้งปีตามมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด*. Retrieved on 3 July 2022 from <https://www.unicef.org/thailand/th/press-releases/>

-
- ரசுகன் திபரத்ப. (2560). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนบ่อทอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านบริหารศึกษาด้านบริหารศึกษาด้านบริหารศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนากาญจนพันธ์. (2563). การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 10(3), 545-556.
- วนิดา ชนินทรทวงศ์. (2551). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 – ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6). กรมสุขภาพจิต: สถาบันราชานุกูล.
- วราพร ม่วงประม. (2558). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านบริหารศึกษาด้านบริหารศึกษาด้านบริหารศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วันเพ็ญ พุทธานนท์. (2563). ‘New Normal’ การศึกษาไทย กับ 4 รูปแบบใหม่การเรียนรู้. Retrieved on 3 July 2022 from <https://www.thebangkokinsight.com/news/business/367124/>
- ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). ผลการประเมิน PISA 2018 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2. (2564). ข้อมูลสารสนเทศระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. Retrieved on 3 July 2022 from <http://www.ptt2.go.th/main/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ปีการศึกษา 2563. Retrieved on 3 July 2022 from <https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2020/05/แนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกลcovid19-1.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุพิศ ศรีบัว. (2555). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านบริหารศึกษาด้านบริหารศึกษาด้านบริหารศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนุรักษ์ ลาวิลาศ. (2562). *ขอความช่วยเหลือและบทบาทหน้าที่ของกลุ่มงานบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียน*

อำนาจเจริญ. Retrieved on 3 July 2022, from <http://rule.anc.ac.th/bthbath-hna>

อันทรา วาตี. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา:มหาวิทยาลัยบูรพา.

BBC NEWS THAILAND. (2020). *The World Health Organization warns that modern children are at risk of having a difficult future*. Retrieved on 3 July 2022 from <https://www.bbc.com/thai/international-51558480>.

Robert, A. (2006). Promoting Positive Adolescent Development for At-Risk Students with a Student Assistance Program. *Journal of Primary Prevention*, 27, 533–554. Retrieved on 3 July 2022 from <https://link.springer.com/article/10.1007/s10935-006-0063-7>

[556]

Citation:

ขวัญชนก ธรรมโธ และ กัลยรัตน์ หล่อมนันพรัตน์. (2566). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิถีสืบค้นใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (3), 537-556.

Thammahon, K., & Lormanenoprat, K., (2023). Guidelines for Developing the Implementation of the Student Support System in the New Normal of Educational Opportunity Expanding Schools under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area 2. *Interdisciplinary Academic and*

Research Journal, 3 (3), 537-556; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.147>